

NyAnalyse as

FORENKLER OG FORKLARER SAMFUNNET

FRIVILLIGHETSUNDERSØKELSE 2016

FRIVILLIGHET BLANT ELDRE OG PENSJONISTER I NORGE

JANUAR 2017

Innhold

HOVEDFUNN _____	2
BAKGRUNN _____	3
RESULTATANALYSE _____	3
VEDLEGG _____	15

Kort om undersøkelsen

Denne spørreundersøkelsen er gjennomført av NyAnalyse på oppdrag fra Statens Seniorråd. Hensikten var å hente ut relevant informasjon om frivillighet blant eldre og pensjonister i Norge, samt hvordan disse ble rekruttert av frivilligsentraler og frivillighetskoordinatorer i ulike kommuner. NyAnalyse AS er et uavhengig rådgivnings- og utredningsselskap med spisskompetanse innen samfunnsøkonomisk analyse, næringspolitikk og seniorpolitikk. Funns og konklusjoner i denne utredningen representerer NyAnalyse sine egne faglige vurderinger.

Følgende personer har vært bidragsyttere:

Terje Strøm, sjeføkonom.
Rajee Sivam, seniorøkonom.
Linn Bredesen, samfunnsøkonom.

Hovedfunn

- Det oppleves enklere å rekruttere eldre personer til frivillig arbeid. I overkant av 3 av 10 svarer at det er svært enkelt å rekruttere personer under 55 år til frivillig arbeid. I underkant av 8 av 10 svarer det tilsvarende for personer over 55 år.
- Potensialet for rekruttering av personer over 55 år er større enn det som er tilfelle for aldersgruppen som er yngre enn 55 år.
- De tre mest brukte virkemidlene for å rekruttere pensjonister og seniorer til frivillig arbeid er sosiale medier, ved å spre ordet gjennom familie/venner/ bekjente og oppslagstavle samt ved bruk av egen eller kommunens nettside.
- Virkemidlene som oppleves som mest effektive for å rekruttere seniorer og pensjonister til frivillig arbeid er ved å spre ordet gjennom familier/venner/bekjente og oppslagstavler, gjennom eksisterende sosiale arenaer og sosiale medier.
- Samtlige respondenter oppgir at frivillig deltakelse i integreringsarbeid vil være spesielt viktig i tiden som kommer.
- Omtrent halvparten oppgir at frivillig arbeid vil være viktig på områder innenfor skole og barnehage i fremtiden. Det er dette området hvor færrest er enig i at frivillighet vil være viktig mot 2030.
- 7 av 10 svarer at de har en egen plan for å rekruttere seniorer og pensjonister til frivillig arbeid.
- Litt over halvparten svarer at de har et strukturert samarbeid frivillige organisasjoner i kommunen som blant annet omhandler rekruttering til frivillig arbeid.
- 8 av 10 mener at økt ressursbruk fra kommunen kan øke deltakelsen i frivillig arbeid blant seniorer.
- Litt under halvparten holder foredrag for å rekruttere seniorer og pensjonister til frivillig arbeid. Av disse svarer halvparten at dette fungerer.

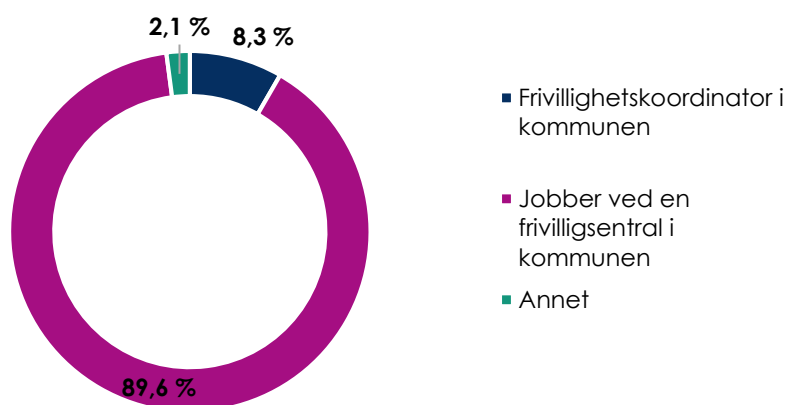
Bakgrunn

For å kartlegge grad, satsing og prioritering av frivillighet i kommune-Norge, ble det gjennomført en kvantitativ spørreundersøkelse ved hjelp av et web-basert spørreskjema. Registrert utvalg dekker en stor andel av målpopulasjonen og ble tilfeldig valgt. Spørsmålene og skalaene er konstruert slik at de uthenter mest mulig informasjon uten å virke ledende. Det ble stilt i alt 13 spørsmål, og svarene fra utvalget kan generaliseres til målpopulasjonen. Det betyr at alle enhetene i populasjonen har en kjent og positiv sannsynlighet for å bli trukket ut. Lenke til spørreskjema ble sendt ut, sammen med en oppfordring om å delta, til 335 frivilligsentraler og frivillighetskoordinatorer i en epost i perioden 7-11 november 2016.

Utvalgsundersøkelsen er innrettet slik at informasjonen er å anse som tverrsnittsdata. Svarprosent på 42 sikrer at utvalget er representativt for målpopulasjonen, og det er dermed rimelig å generalisere svar/funn fra undersøkelsen til å gjelde for samtlige kommuner i populasjonen. Deltakelse på 42 pst. sikrer at feilmarginen blir 5 pst. med 95 pst. konfidensnivå. Det vil si at vi kan være 95 pst. sikre på at dersom alle kommunene (hele populasjonen) hadde avgitt svar, så ville svarene falle innenfor +/- 5 pst. av gjennomsnittlige svar i denne undersøkelsen. Statistisk sikrer en deltakelse med over 100 respondenter at sentralgrenseteoremet kan anvendes.¹

Resultatanalyse

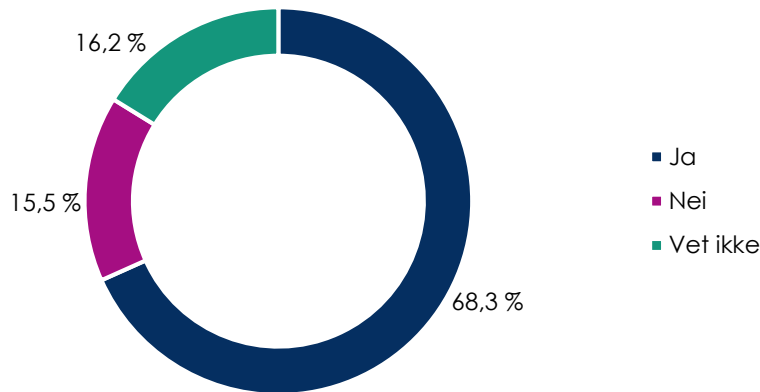
FIGUR 1 HVILKEN ROLLE/STILLING HAR DU?

- I underkant av 90 prosent av respondentene jobber ved en frivillighetssentral i kommunen, mens nærmere 10 prosent er frivillighetskoordinatorer i kommunen.

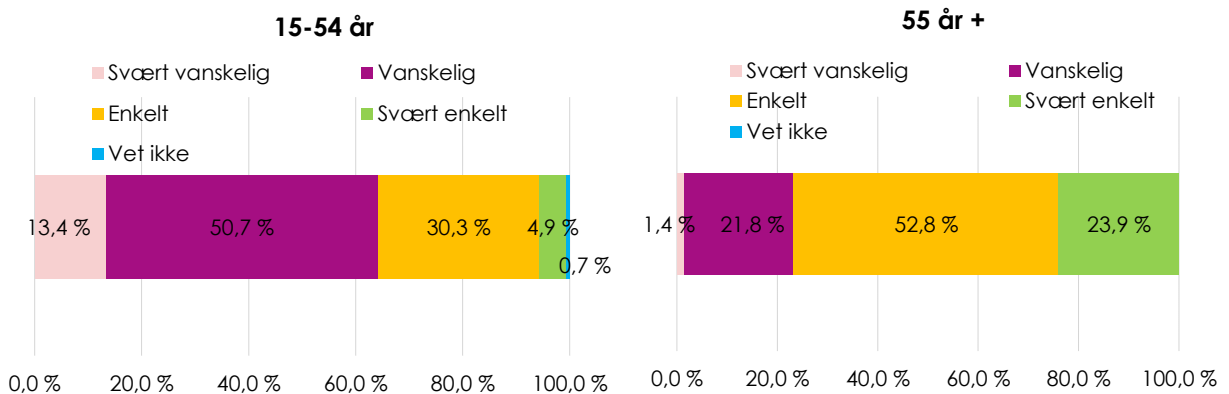
¹ Teoremet sier at en sum av uavhengige og identisk fordelte, tilfeldige variabler går mot en normalfordeling når antallet går mot uendelig.

FIGUR 2 ER FRIVILLIGHETSARBEID EN DEL AV KOMMUNENS HANDLINGSPLAN/STRATEGI?

- Omtrent 7 av 10 svarer at frivillighetsarbeid er en del av kommunens strategiarbeid. 3 av 10 svarer «nei» eller «vet ikke».

FIGUR 3 HVOR ENKELT ER DET Å REKRUTTERE DISSE ALDERSGRUPPENE TIL FRIVILLIG ARBEID?

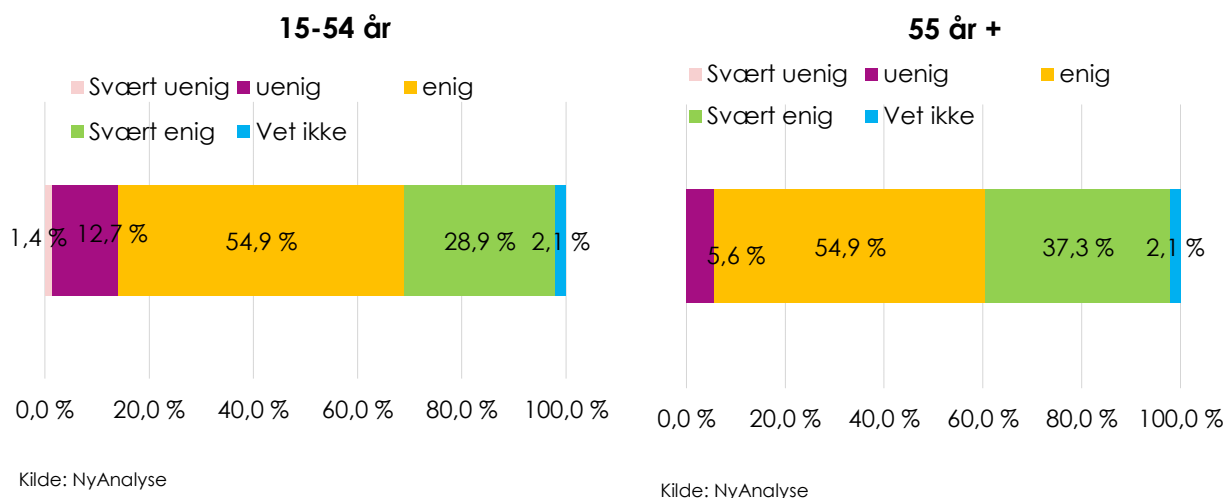

Kilde: NyAnalyse

Kilde: NyAnalyse

- Resultatene tyder på at det er vanskeligere å rekruttere yngre personer til frivillig arbeid. Nærmere 65 prosent svarer at det er vanskelig eller svært vanskelig å rekruttere personer mellom alderen 15-54 år. Litt over 2 av 10 svarer at tilsvarende er tilfelle for personer over 55 år.

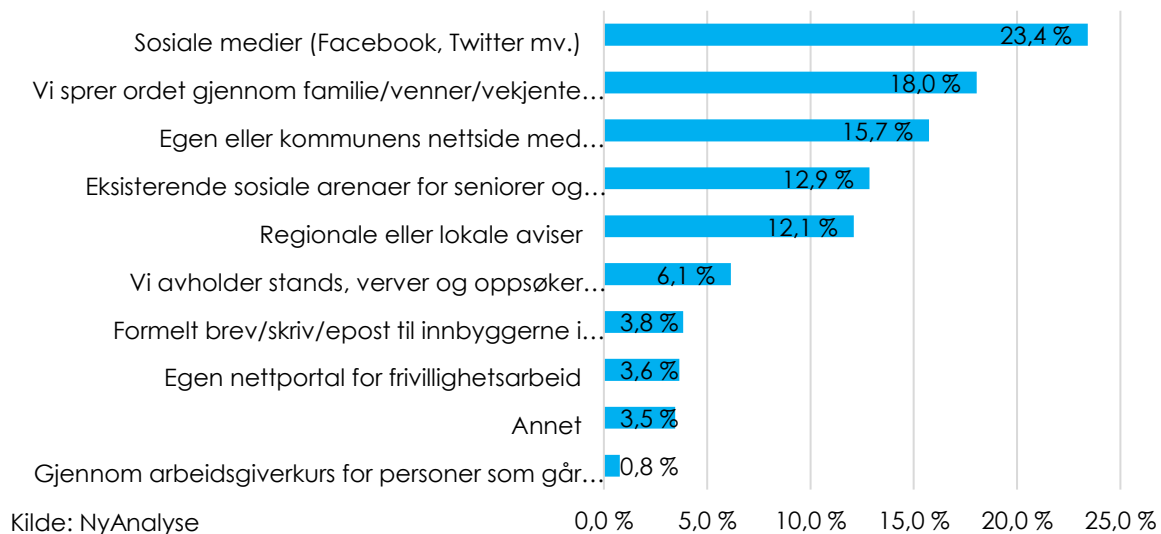
FIGUR 4 HVOR ENIG/UEENIG ER DU I FØLGENDE PÅSTAND? «POTENSIALET ER STORT FOR Å REKRUTTERE FLERE FRIVILLIGE FRA DENNE ALDERSGRUPPEN»

- Det er et stort potensial for å rekruttere flere frivillige personer i alle aldre. I underkant av 10 prosent av respondentene svarer at potensiale er i noen grad er større i den eldste aldersgruppen 55 år +.

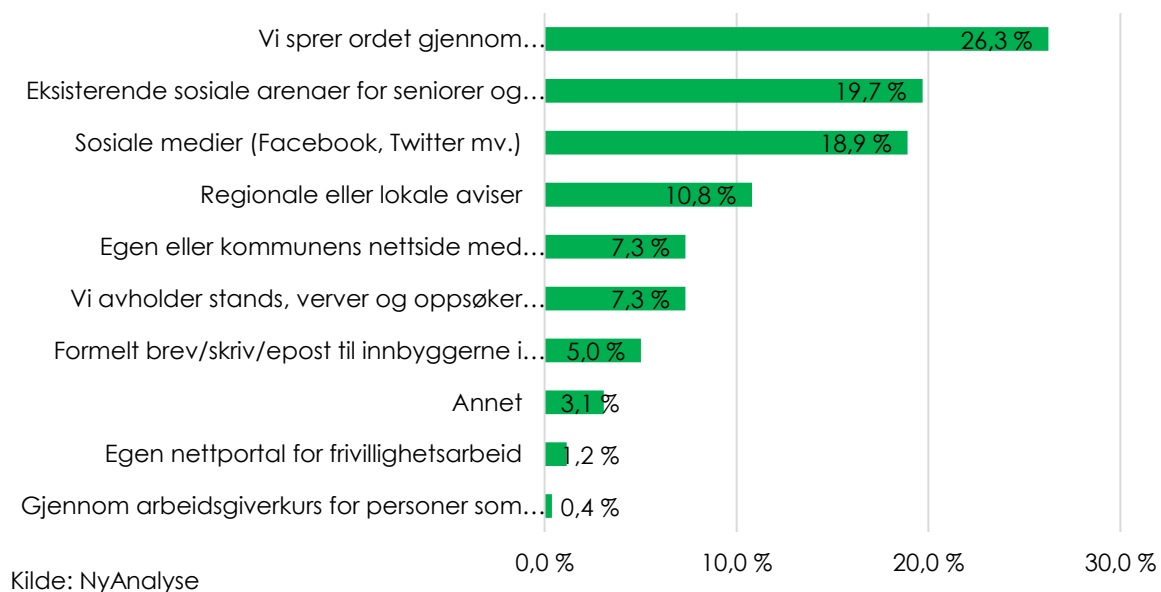
Spørsmål tre og fire viser en oppfatning om at det er enklest å rekruttere personer over 55 år til frivillig arbeid sammenlignet med den yngre aldersgruppen. Videre mener de også at det er i den eldste aldersgruppen for rekruttering av flere frivillige er størst. Årsakene til dette kan være mange. Årsaker til at dette kan blant annet skyldes at disse har bedre tid. Mange i denne aldersgruppen har ikke lenger barn som bor hjemme samt at en stor andel er pensjonister som ønsker å bruke sin tid og kunnskap på frivillig arbeid.

FIGUR 5 HVILKE AV DISSE VIRKEMIDLENE/KANALENE BRUKER DERE I STØRST GRAD FOR Å REKRUTTERE FRIVILLIGE SENIORER OG PENSJONISTER?

- Flest svarer at de bruker sosiale medier i størst grad for å rekruttere frivillige seniorer og pensjonister. Videre følger «vi sprer ordet gjennom familie/venner/bekjente og lokale oppslagstavlen» og «egen eller kommunens nettside med oppfordring om å delta i frivillig arbeid».
- Kun 0,8 prosent svarer at de bruker arbeidsgiverkurs for personer som går av med pensjon som rekrutteringsarena.

FIGUR 6 HVILKE AV DISSE VIRKEMIDLENE/KANALENE TIL Å REKRUTTERE FRIVILLIGE SENIORER OG PENSJONISTER SYNES DU FUNGERER BEST?

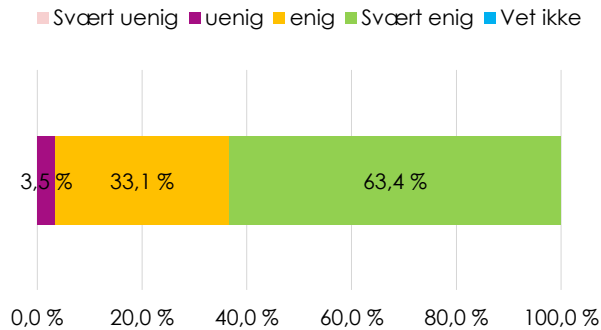

- 26,4 prosent svarer at å spre ordet gjennom familie/venner/bekjente fungerer best når de skal rekruttere frivillige seniorer og pensjonister. Dette er en større andel enn personer som svarer at de bruker denne fremgangsmåten i størst grad (se forrige spørsmål).
- 20 prosent svarer at eksisterende sosiale arenaer fungerer best til rekruttering, mens kun 13 prosent svarer at de bruker dette i stor grad.

Det observeres med andre ord i noen tilfeller en forskjell mellom hvilke verktøy som brukes i størst grad for å rekruttere seniorer og pensjonister til frivillig arbeid (figur 5) og hvilke verktøy som oppleves å fungerer best.

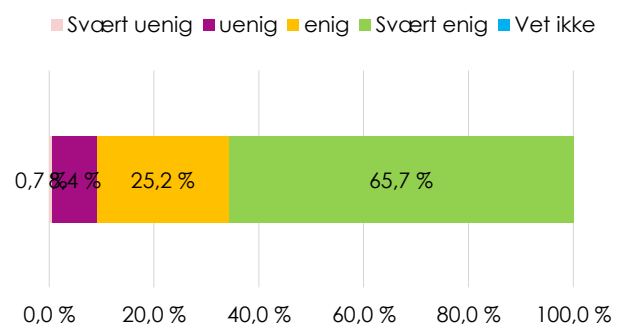
HVOR ENIG/UENIG ER DU I FØLGENDE PÅSTAND? «BIDRAGET FRA FRIVILLIGHET VIL VÆRE SPESELT VIKTIG INNENFOR DETTE OMRÅDET FRAM MOT 2030»

FIGUR 8 DET FREMTIDIGE BIDRAGET FRA FRIVILLIGHET ER VIKTIG INNENFOR KULTUR

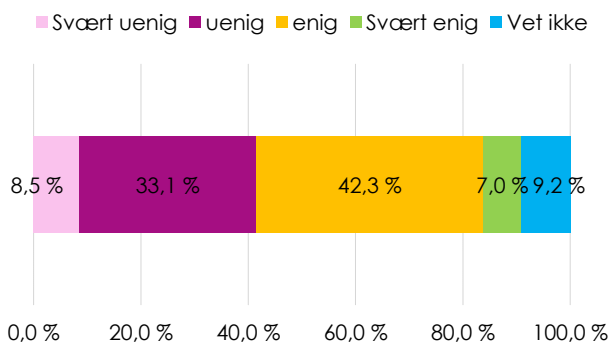
Kilde: NyAnalyse

FIGUR 9 DET FREMTIDIGE BIDRAGET FRA FRIVILLIGHET ER VIKTIG INNENFOR HELSE OG OMSORG

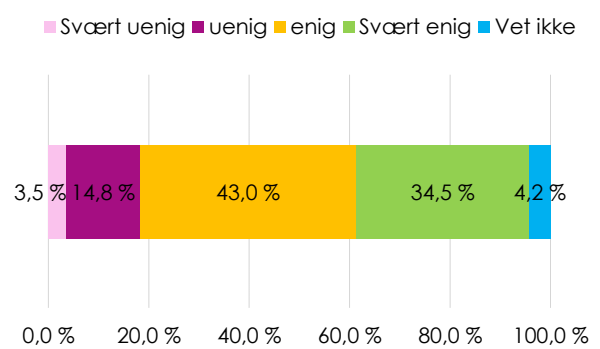
Kilde: NyAnalyse

FIGUR 10 DET FREMTIDIGE BIDRAGET FRA FRIVILLIGHET ER VIKTIG INNENFOR SKOLE OG BARNEHAGE

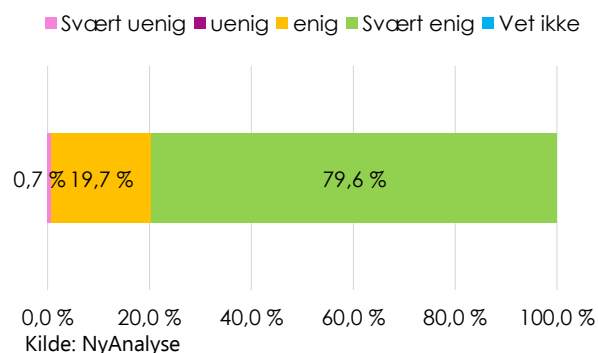
Kilde: NyAnalyse

FIGUR 11 DET FREMTIDIGE BIDRAGET FRA FRIVILLIGHET ER VIKTIG INNENFOR LOKALMILJØ OG BOLIG

Kilde: NyAnalyse

FIGUR 12 DET FREMTIDIGE BIDRAGET FRA FRIVILLIGHET ER VIKTIG INNENFOR INTEGRERING

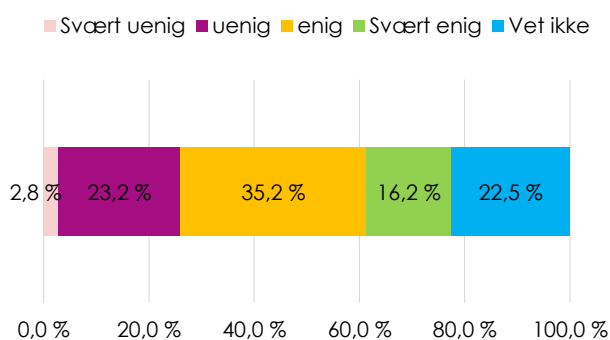
Kilde: NyAnalyse

- Alle respondentene, med unntak av én, er svært enig eller enig i at det vil være et stort behov for frivillige innenfor integreringsarbeid frem mot 2030.

- Videre mener også mange at behovet for frivillige vil være stort innenfor kultur samt helse- og omsorg.
- Halvparten av respondentene er enig eller svært enige i at frivillige vil være spesielt viktige innenfor skole og barnehage. Resultatene fra undersøkelsen viser at dette er området hvor frivillig arbeid vurderes som minst viktig i tiden fremover.

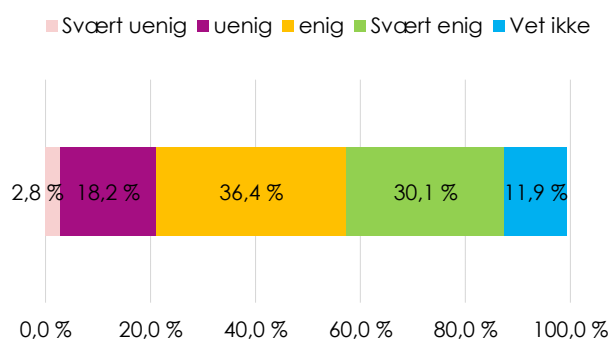
HVOR ENIG/UENIG ER DU I FØLGENDE PÅSTAND? «ENDRET ORGANISERING AV DET FRIVILLIGE ARBEIDET INNENFOR FØLGENDE OMRÅDER KAN ØKE DELTAGELSEN I FRIVILLIG ARBEID»

FIGUR 14 ENDRET ORGANISERING AV DET FRIVILLIGE ARBEIDET KAN ØKE FRIVILLIG DELTAGELSE INNENFOR KULTUR

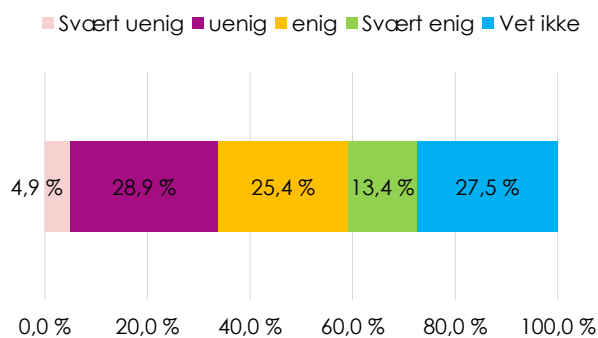
Kilde: NyAnalyse

FIGUR 15 ENDRET ORGANISERING AV DET FRIVILLIGE ARBEIDET KAN ØKE FRIVILLIG DELTAGELSE INNENFOR HELSE OG OMSORG

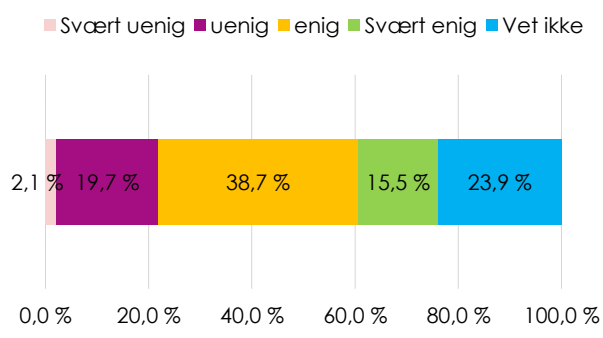
Kilde: NyAnalyse

FIGUR 16 ENDRET ORGANISERING AV DET FRIVILLIGE ARBEIDET KAN ØKE FRIVILLIG DELTAGELSE INNENFOR SKOLE OG BARNEHAGE

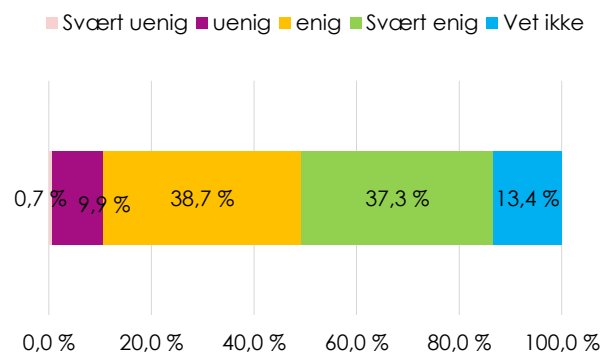
Kilde: NyAnalyse

FIGUR 17 ENDRET ORGANISERING AV DET FRIVILLIGE ARBEIDET KAN ØKE FRIVILLIG DELTAGELSE INNENFOR LOKALMILJØ OG BOLIG

Kilde: NyAnalyse

FIGUR 18 ENDRET ORGANISERING AV DET FRIVILLIGE ARBEIDET KAN ØKE FRIVILLIG DELTAGELSE INNENFOR INTEGRERING

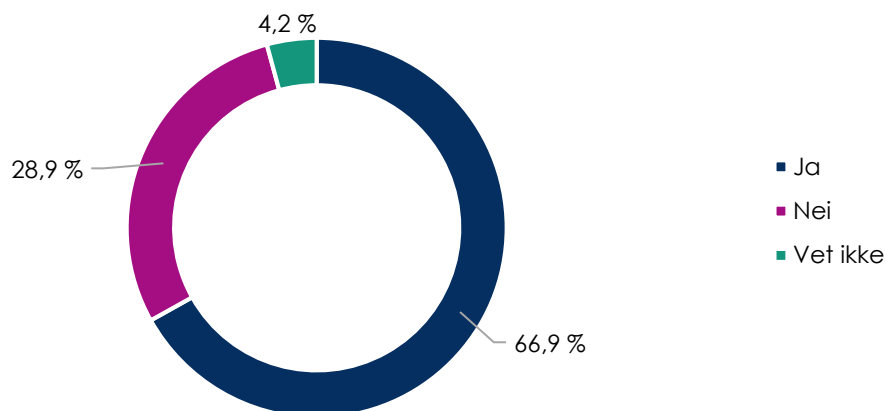

Kilde: NyAnalyse

- Det er på feltet integreringsarbeid at flest respondenter i størst grad sier seg enig i at endret organisering av det frivillige arbeidet kan øke deltagelsen i frivillig arbeid. 8 av 10 er «enig» eller «svært enig» i dette.
- 7 av 10 er «enig» eller «svært enig» i at det frivillig deltagelse kan øke dersom man bedrer organiseringen av det frivillige arbeidet innenfor helse og omsorg.
- I underkant av 4 av 10 er enig eller svært enig i det samme når man ser på områdene skole og barnehage.

Man ser en sammenheng mellom synet på behovet for frivillige og potensiale for flere frivillige ved hjelp av bedre organisering. På områder hvor man antar at det er mest behov for frivillige er det en oppfatning om at også bedre organisering av det frivillige arbeidet kan øke deltagelsen.

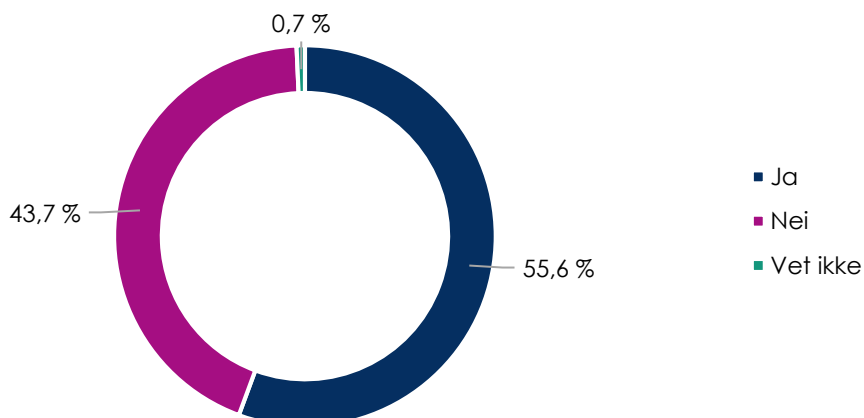
FIGUR 19 HAR DERE EN EGEN PLAN FOR Å REKRUTTERE SENIORER OG PENSJONISTER TIL FRIVILLIG ARBEID?

Kilde: NyAnalyse

- I underkant av 7 av 10 svarer at de har en egen plan for å rekruttere seniorer og pensjonister til frivillig arbeid.

FIGUR 20 HAR DERE ET STRUKTURERT SAMARBEID MED FRIVILLIGE ORGANISASJONER I KOMMUNEN ETC. SOM BLANT ANNET OMHANDLER REKRUTTERING TIL FRIVILLIG ARBEID?

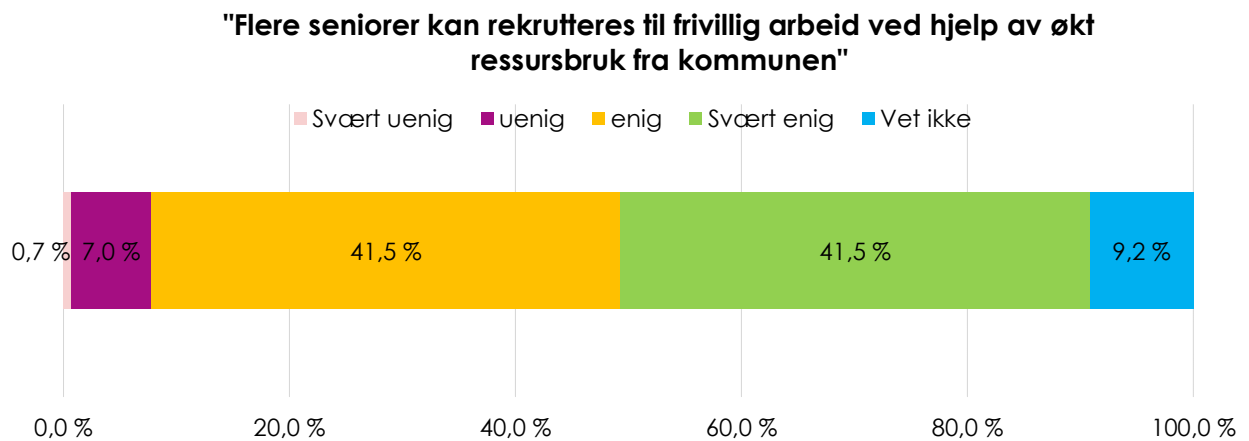

Kilde: NyAnalyse

- Over 55 prosent svarer at de har et strukturert samarbeid med frivillige organisasjoner i kommunen som blant annet omhandler rekruttering til frivillig arbeid.

Frivilligsentral.no skriver at «frivilligsentralene formidler kontakt med tradisjonelle frivillige aktører og er kreative sentre for nye former for frivillighet. Mangfoldet av aktiviteter er stort og varierer ut i fra lokale forutsetninger og behov». Gitt at svært mange av respondentene arbeider på frivillighetsentraler hvor oppgavene blant annet består av å legge til rette for frivillig arbeid så er andelen som svarer ja på dette spørsmålet lav.

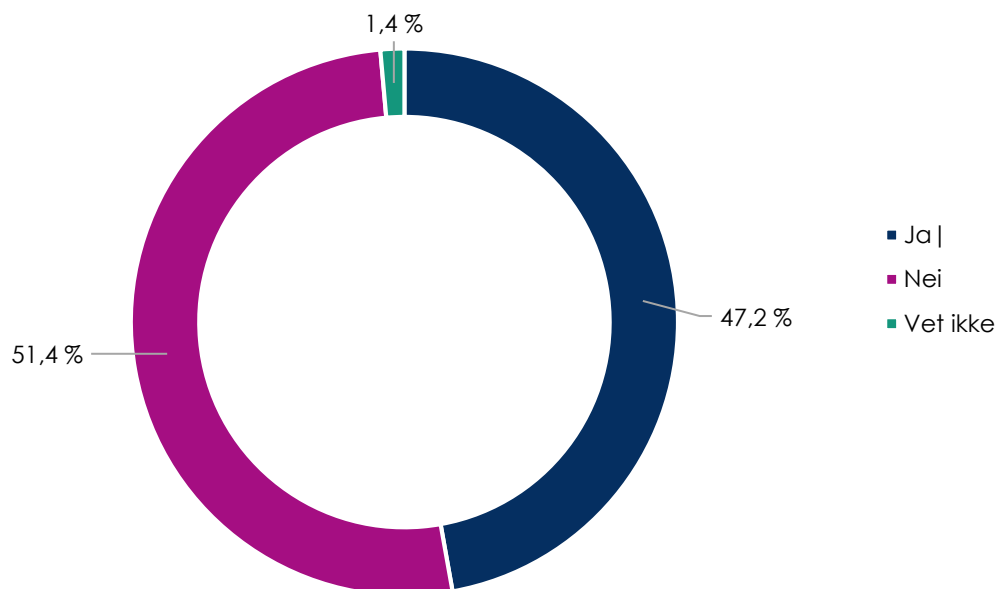
FIGUR 21 HVOR ENIG/UENIG ER DU I FØLGENDE PÅSTAND?

Kilde: NyAnalyse

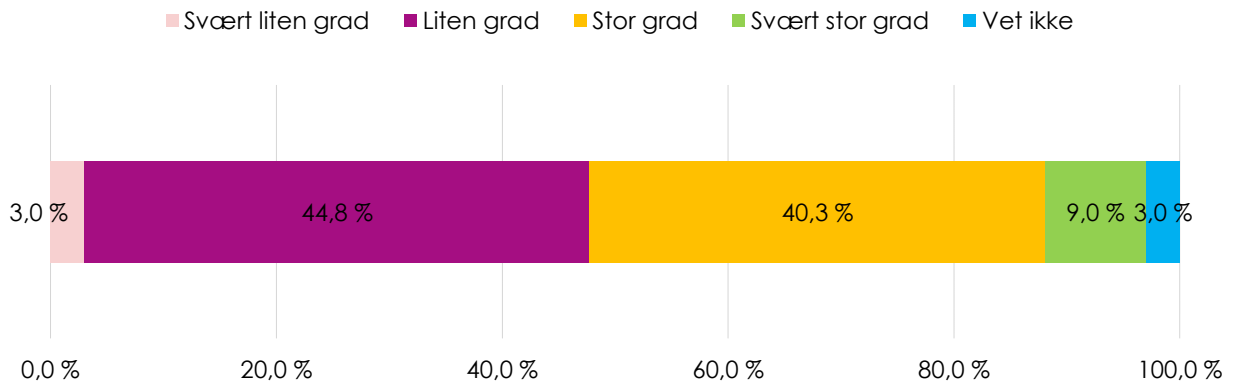
- Over 8 av ti stykker er enig eller svært enig i at flere seniorer kan rekrutteres til frivillig arbeid ved hjelp av økt ressursbruk fra kommunen.

FIGUR 22 AVHOLDER DERE FOREDRAG FOR Å REKRUTTERE SENIORER OG PENSJONISTER TIL FRIVILLIG ARBEID?

- I underkant av halvparten av respondentene svarer at de avholder foredrag for å rekruttere seniorer og pensjonister til frivillig arbeid.

FIGUR 23 OPPFØLGING. HVIS «JA», I HVILKEN GRAD RESULTERER DETTE I ØKT FRIVILLIG ARBEID BLANT SENIORER OG PENSJONISTER?

Kilde: NyAnalyse

- Halvparten av de som svarer at de avholder foredrag for å rekruttere seniorer og pensjonister svarer at dette fungerer i stor eller svært stor grad.

Dette er en indikasjon på at slike tilstelninger kan øke deltagelsen i frivillig arbeid blant eldre. Videre, fra figur 11 ser vi at det er svært mange som anslår at økt ressursbruk fra kommunen vil øke deltagelsen blant frivillige seniorer.

Boks 1. Kommunenes satsing på frivillig arbeid

Av frivillighetsundersøkelsen kommer det frem at svarene varierer i stor grad når det kommer til hvorvidt kommunene og frivilligsentralene har et koordinert samarbeid om frivillighet. Videre er det mange som hevder at økt ressursbruk fra kommunen vil kunne øke det frivillige samarbeidet.

Øvre Eiker kommune har utarbeidet en plan som koordinerer samhandlingen mellom kommune, frivillige og brukere. Kommunen har utviklet en liste som kan bidra til strukturere det frivillige arbeidet i kommunen.

Tips til systematisering av frivilligarbeidet i kommunen (Øvre Eiker)

- Lag en felles oversikt over ulike tilbud i kommunen for alle aldre lett tilgjengelig på papir og på nett.
- Ansett en frivilligkoordinator som har oversikt og kan koordinere frivillige, aktuelle tilbud og brukere.
- Gi opplæring av frivillige i aktuelle temaer som taushetsplikt, førstehjelp, «Den gode samtalen rundt sorg», demens, forventninger til frivillige og til kommunen.
- Følg opp hver av de frivillige med oppstartsamtaler og oppfølgingsamtaler.
- Etabler en «frivilligkafé» hvor de frivillige kan ha en fast møteplass for å utveksle erfaringer, få informasjon og opplæring og hvor nye frivillige kan møte.
- Hold kurs for frivillige slik at de kan starte egne grupper

Kilde: Øvre Eiker kommune/VG

<http://www.ovre-eiker.kommune.no/Aktuelt/Sider/Les-om-Ovre-Eiker-kommunes-satsing-pa-frivillighet-i-VG.aspx>

Vedlegg

TABELL 1 SPØRSMÅL OG SVARALTERNATIVER FRA FRIVILLIGHETSUNDERSØKELSEN. 2016

Spørreskjema – undersøkelse om frivillighet i norske kommuner
Spørsmål 1. Hvilken kommune jobber du i?
Spørsmål 2. Hvilken rolle/stilling har du? (Svar: Frivillighetskoordinator, jobber ved frivilligsentral, eller annet)
Spørsmål 3. Er frivillighetsarbeid en del av kommunens handlingsplan/strategi? (Svar: ja, nei og vet ikke)
Spørsmål 4. Hvor enkelt er det å rekruttere disse aldersgruppene til frivillig arbeid? <ul style="list-style-type: none">• 15-54 år• 55 år og oppover (Svar: "vet ikke", 1 er svært vanskelig, 2 vanskelig, 3 er enkelt og 4 er svært enkelt).
Spørsmål 5. Hvor enig/uenig er du i følgende påstand? "Potensialet er stort for å rekruttere flere frivillige fra denne aldersgruppen" (Svaralternativ: 1 er svært uenig, 2 er uenig, 3 er enig, 4 er svært enig eller "vet ikke")
Spørsmål 6. Hvilke av disse virkemidlene/kanalene bruker dere i størst grad for å rekruttere frivillige seniorer og pensjonister? (10 svaralternativer. Respondenten kunne krysse av inntil 4 svar).
Spørsmål 7. Hvilke av disse virkemidlene/kanalene til å rekruttere frivillige seniorer og pensjonister synes du fungerer best? (10 svaralternativer. Respondenten kunne krysse av inntil 2 svar).
Spørsmål 8. Hvor enig/uenig er du i følgende påstand? "Bidraget fra frivillighet vil være spesielt viktig innenfor dette området fram mot 2030" (Svaralternativ: 1 er svært uenig, 2 er uenig, 3 er enig, 4 er svært enig eller "vet ikke")
Spørsmål 9. Hvor enig/uenig er du i følgende påstand? «Endret organisering av det frivillige arbeidet innenfor følgende områder kan øke deltagelsen i frivillig arbeid» (Svaralternativ: 1 er svært uenig, 2 er uenig, 3 er enig, 4 er svært enig eller "vet ikke")
Spørsmål 10. Har dere en egen plan for å rekruttere seniorer og pensjonister til frivillig arbeid?
Spørsmål 11. Har dere et strukturert samarbeid med frivillige organisasjoner i kommunen etc. som blant annet omhandler å rekruttere til frivillig arbeid?
Spørsmål 12. Hvor enig/uenig er du i følgende påstand? «Flere seniorer kan rekrutteres til frivillig arbeid ved hjelp av økt ressursbruk fra kommunen» (Svaralternativ: 1 er svært uenig, 2 uenig, 3 enig, 4 svært enig eller 5 «vet ikke»)
Spørsmål 13. Avholder dere foredrag for å rekruttere seniorer og pensjonister til frivillig arbeid?
Oppfølging 14. Hvis «ja», i hvilken grad resulterer dette i økt frivillig arbeid blant seniorer og pensjonister? (Svaralternativ: 1 svært liten grad, 2 liten grad, 3 stor grad, 4 svært stor grad, 5 «vet ikke»)

